

Valon ja Olympiakomitean lausunto

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016

HE 30/2015 vp, PL 29

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan liikuntatoimen budjettiesitys rakentuu pääasiassa veikkausvoittovaroista edunsaajille jakosuhdelain mukaisesti jaettaviin määrärahoihin. Veikkausvoittovaroja on käytettävissä vuonna 2016 yhteensä noin 537,4 miljoonaa euroa (=varsinainen tuottoarvio ja jakamattomien voittovarojen rahaston purkua yhteensä 16,5 miljoonalla eurolla) eli noin 3,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2015 talousarviossa. Vuoden 2016 talousarvioesityksessä esitetään liikuntatoimelle veikkausvoittovaroista noin 147,6 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa että tasomuutos edelliseen vuoteen on noin - 0,6 miljoonaa euroa (-572 000).

Negatiivinen tasomuutos liikuntatoimen määrärahoissa johtuu Veikkauksen heikommasta tuottoarviosta, joten **Valo ja Olympiakomitea kiinnittävät nykyisessä taloustilanteessa erityistä huomiota siihen, miten vähenevät resurssit kohdennetaan.** Samalla on syytä painottaa kolmen rahapeliyhteisön yhdistämisprosessin merkitystä. **Jotta edunvälittäjien kautta kulkeva tuki suomalaisten hyvinvointiin toteutuu jatkossakin ja liikuntapolitiikan yhteiskunnalliset päämäärät saavutetaan, Suomi tarvitsee ripeästi yhden yhtiön kautta syntyvän entistä vahvemman rahapelien yksinoikeusjärjestelmän.** Tärkeää prosessissa on, että myös jatkossa rahapelien tuotot käytetään täysimääräisesti samoihin yleishyödyllisiin tarkoituksiin, eikä uuden yhtiön muodostaminen vähennä tuotonjakoa tai muutoin heikennä edunvälittäjien asemaa.

Liikuntatoimeen kohdistettujen veikkausvoittovarojen osalta yksi silmiinpistävä muutos liittyy Olympiastadionin perusparannushankkeen rahoitukseen. Vuosina 2014-15 Olympiastadionin perusparannushankkeen valtionosuus maksettiin omalta budjettimomentiltaan, mikä on vuoden 2016 esityksessä poistettu. Jäljellä oleva rahoitus (vuosina 2016-18 yhteensä enintään 11,8 miljoonaa euroa) esitetään vuoden 2016 talousarvioesityksen perusteella maksettavaksi budjettivarojen sijaan liikuntatoimen veikkausvoittovaroista. **Olympiastadion on kuitenkin paitsi liikunnan ja urheilun myös taiteen, kulttuurin ja viihteen areena.**

Vähenevistä veikkausvoittovaroista rahoitetaan muun muassa yllä mainitusta syystä useampaa liikuntatoimen kohdetta, mikä heijastuu budjettiesityksen momentilla 29.90.50. esimerkiksi liikunnan kansalaistoiminnan vähentyneinä resursseina. Näillä resursseilla on tuettu muun muassa liikuntajärjestöjä, seuroja sekä työllistämishankkeita. Vähentyneistä kokonaisresursseista huolimatta liikuntajärjestöjen ja urheiluseurojen mahdollisuuksista kehittää toimintaansa on tärkeä pitää kiinni, jotta nämä pystyvät vastaamaan muuttuviin yhteiskunnallisiin tarpeisiin. **Liikettä lisäämällä voidaan vaikuttaa ajankohtaisiin haasteisiin, jotka liittyvät esimerkiksi terveyteen, eriarvoistumiseen ja kotouttamiseen.**

Huippu-urheilulla ja vammaishuippu-urheilulla on oma erityinen tehtävänsä suomalaisessa yhteiskunnassa näyttää esimerkkiä parhaimpaansa pyrkimisen ja periksiantamattomuuden toimintakulttuurista. Lisäksi erityisesti lapset ja nuoret innostuvat liikkumisesta huippu-urheilijoi-

den esimerkistä. Siksi on tärkeää, että hallituksen esityksen mukaisesti huippu-urheilun resursseihin ei tule heikennyksiä ja urheilijan polun valinta ja osaamisen vahvistaminen mahdollistetaan eri elämänvaiheissa ja -tilanteissa.

Budjettivaroja liikuntatoimelle kohdistuu hallituksen esityksessä vuonna 2016 yhteensä noin 7,7 miljoonaa euroa. Vuodelle 2016 esitettyjen budjettivarojen pääosa eli 7 miljoonaa on kärkihankerahoitusta Liikkuva koulu -ohjelman valtakunnallistamiseksi. **Hallituksen kärkihankkeisiin kuuluva oppimisen liikunnallistamisen hanke, jolla pyritään lisäämään liikettä koululaisten arkeen tunti päivässä, on urheiluyhteisön näkökulmasta tervetullut.** Jatkuvuuden kannalta on erittäin hyvä asia, että sama summa on luvattu budjettivaroista seuraaviksi kahdeksi vuodeksi: hankkeen ehdotettu kokonaisrahoitus on 21 miljoonaa euroa vuosina 2016-18.

Toimintasuunnitelmassaan strategisen hallitusohjelman kärkihankkeiden ja reformien toimeenpanemiseksi hallitus tuo Liikkuva koulu -ohjelman osalta esille tavoitteet: lasten harrastamisen monipuolisuus, tasa-arvo, alhaisemmat kustannukset, perheiden ajankäytön helpottaminen ja liikunnallisuutta tukevat koulupihat. **Valon ja Olympiakomitean näkökulmasta hallituksen tavoitteet ovat kannatettavia. Niiden saavuttamiseksi huomion kiinnittäminen koulujen olosuhdetyöhön ja koululaisten iltapäiviin sijoittuvaan harrastustoimintaan on tärkeää.**

Kärkihankkeen periaatteen mukaisesti koulut itse päättävät hankkeen toteutustavan ja avustusten käyttökohteet. Olosuhteiden osalta koulujen sisätilojen innovatiivinen varustaminen ja koulupihojen täydennyskalustaminen vaativat monissa kunnissa lisäpanostusta. Uusi opetussuunnitelma 2016 mahdollistaa puolestaan aktiivisemmän koulupäivän toteutuksen ja kannustaa kouluja yhteistyöhön kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Urheiluyhteisön sisällä koululaisten liikkuvissa iltapäivissä nähdään hyödyntämätön potentiaali lisätä lasten liikettä. Siksi **koulujen iltapäiviin sijoittuva harrastustoiminta ja tiiviimpi yhteistyö koulujen ja urheiluseurojen välillä on urheiluyhteisölle tärkeä strateginen valinta.**

Koululaisten mahdollisuudet harrastaa iltapäivisin on erityisen ajankohtainen kysymys siksi, että opetushallituksen kautta haettuihin koululaisten kerhotoiminnan tukiin on hallituksen esityksessä tehty mittava leikkaus vuoden 2015 tilanteeseen verrattuna. Samaan aikaan aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen enimmäismääriä korotetaan. **Strategisen valintansa pohjalta urheiluyhteisö kannustaa nyt pohtimaan sitä, kuinka eri olemassa olevia rahoituskanavia voitaisiin jatkossa kohdistaa tukemaan koululaisten iltapäiviin sijoittuvaa harrastustoimintaa ala- ja yläkouluissa sekä toisen asteen oppilaitoksissa.** Valinta tukee osaltaan tavoitetta lasten harrastamisen monipuolisuudesta ja tasa-arvosta.

Liikuntatoimen resurssien tarkastelun ohella on lopuksi syytä painottaa poikkihallinnollisen lähestymistavan merkitystä liikkeen lisäämisessä. Väestön fyysistä aktiivisuutta edistetään tehokkaimmin, kun eri hallinnonalat huomioivat päätöksensä liikuntavaikutukset. **Poikkihallinnollisen resursoinnin näkökulmasta on esimerkiksi ajankohtaista huomioida hallituksen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kärkihankkeen toteutuksessa liikunta keskeisenä osana terveitä elämäntapoja.**

Helsingissä 6.11.2015

Teemu Japissou
Päsihteeri

Kaisa Kopra
Yhteiskuntasuhteiden erityisasiantuntija